

Секція: Економічна теорія

ВАСИЛЮК Д. Я.

аспірант кафедри менеджменту і маркетингу

ДВНЗ «Прикарпатський національний

Університет імені Василя Стефаника»

м. Івано-Франківськ, Україна

КОНЦЕПЦІЯ ЧЕРГОВОСТІ ПІДТРИМКИ ПРОФЕСІЙНИХ ГРУП З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ

Середній клас є соціальною основою існування громадянського суспільства в США та країнах Західної Європи, і саме перспектива створення демократичної та процвітаючої Української держави багато в чому пов'язана з формуванням середнього класу як соціальної бази ринкових реформ і активної суспільної сили, що виражає і відстоює інтереси всього суспільства [1, с. 24].

Окрім того, слід підкреслити, що в постіндустріальних країнах найважливішим фактором виробництва є в першу чергу інтелектуалізована робоча сила. Мова йде про формування людини постіндустріального суспільства, яке ініціює та контролює процеси соціально-економічної трансформації і є представником справжнього середнього класу [2; с. 303-305].

Очевидно, що проблема формування саме такого справжнього середнього класу залишається надзвичайно актуальною для України. Незважаючи на складне економіко-політичне становище, реальність поступового розвитку знаннємістких сфер господарювання в нашій Батьківщині насправді є високою. Цільове стимулювання розвитку знаннємісткої сфери виробництва може здійснюватись навіть відповідно до специфіки регіонів України та в рамках реалізації регіональних програм, у тому числі за участі міжнародного капіталу (фінансування у

рамках транскордонного співробітництва), що в умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи має сприятливу нормативно-правову основу. Окрім того, для багатьох регіонів формуються все більш численні професійні групи зайнятих в ІТ-сфері. Мова йде про фрілансерів, програмістів, ІТ-менеджерів, веб-дизайнерів та ін. Наразі це чи не єдина професійна група, котра отримує стабільні доходи (у валютному еквіваленті) та спроможна продукувати інновації, конкурентоспроможні в глобальних масштабах. Залучаючи їх інтелектуально-трудоий потенціал у високотехнологічні сфери на батьківщині можна досягнути значних ефектів, підтримуючи бізнес спочатку у незначних масштабах і розвиваючи його до рівня специфічних просторових утворень – кластерів, профільних агломераційних утворень з моно- й поліцентричними ядрами, спеціальних економічних зон, технопарків та ін.

У світлі сказаного, концепція формування середнього класу в умовах кризового переходу має обґрунтовувати заходи, спрямовані на такі основні сегментні професійні групи:

1) підприємців – в усіх сферах господарювання, але найперше в стратегічних (згідно з ресурсним потенціалом регіонів, потребами національної безпеки з доданням імпортозалежності);

2) висококваліфікованих працівників, зайнятих у реальному секторі економіки на традиційних засадах найму, в інших знаннємістких видах економічної діяльності;

3) висококваліфікованих працівників, зайнятих у виключно знаннємістких, високотехнологічних видах економічної діяльності, для яких характерна, як правило, віртуальна, гнучка зайнятість з частими ознаками вторинної зайнятості.

Таким чином, першочерговий критерій належності до середнього класу – професійний статус, повинен модифікуватись диференційовано для різних професійних груп. Умови гострого браку бюджетних ресурсів

змушують до оптимізації управлінських рішень та визначення порядковості розвитку середнього класу в різних професійних групах.

На рис. 1 пропонуємо черговість цільової підтримки окремих професійних груп в плані стимулювання їхньої самозайнятості або ж зайнятості на засадах найму, що має значні наслідкові ефекти:

– економічні – з відображенням у результатах праці, співвідношенні ресурсних затрат та очікуваних економічних вигод, забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у міжнародних масштабах;

– соціальні – з відображенням на покращенні суспільного добробуту, продукуванні соціально значимих ідей та рішень;

– інноваційні – з відображенням на схильності й спроможності інноваційної діяльності або формування відповідних навик в інших осіб;

– соціокультурні – з доланням ціннісних деформацій, посиленням цінності якісних знань, результату праці, можливості покращувати рівень життя інших осіб тощо.

Слід підкреслити, що в Україні існує проблема невідповідності між матеріальним і соціальним статусом індивідів. Адже дуже часто кваліфікація та освіта не забезпечують працюючим такого рівня доходів, який дозволяв би відносити їх до середнього класу. Саме неузгодженість між професійно-кваліфікаційним та соціокультурним рівнем, з одного боку, та доходами – з іншого, спричинює те, що з кожним роком Україну залишає найактивніша частина населення, яка працевлаштовується в інших країнах, де рівень їхньої освіти та активності дозволяє отримати якісніше життя.

Таким чином, в умовах наростаючої кризи та численних деформацій організації різних суспільних відносин слід створювати, у першу чергу,

сприятливі умови розвитку для тих професійних груп, що можуть

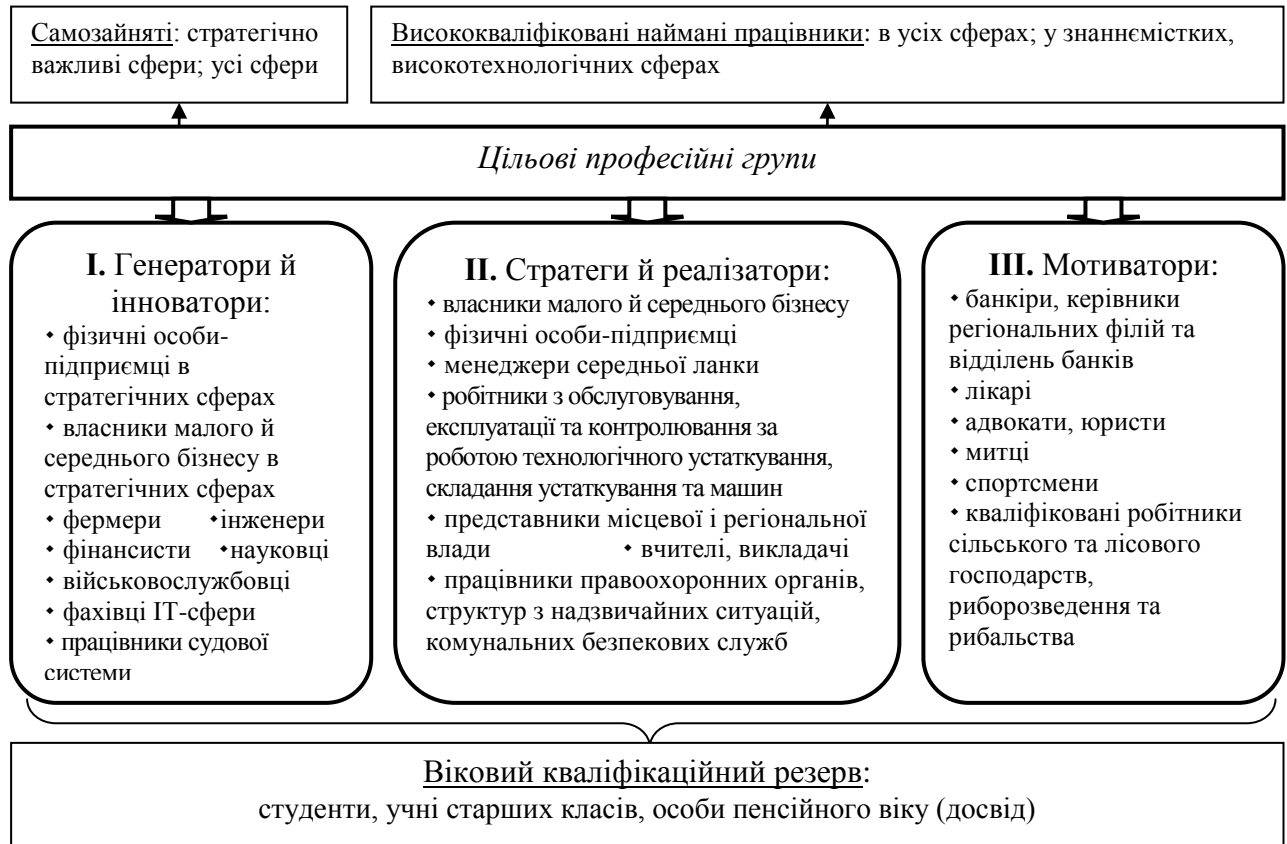

Рис. 1. Порядковість розвитку середнього класу в різних професійних групах*

* Побудовано автором

виконувати функції генераторів та інноваторів. Під розвитком професійних груп маємо на увазі процес інституціоналізації високих освітньо-кваліфікаційних стандартів, цінності результатів праці та дотримання моральних основ трудової діяльності. При цьому такі процеси мають супроводжуватись постійним покращенням мотиваційного середовища зайнятості відповідних професійних груп та обслуговуючого їх персоналу, що буде тягти за собою зростання їхнього рівня добробуту, можливостей інвестування в особистісний людський капітал та здійснення інших видатків з метою задоволення потреб вищого порядку.

Література:

1. Еволюція і розвиток громадянського суспільства в Україні та євроінтеграційні процеси: наук. розробка / Н. Ф.Бенюх, А. Й. Яскевич, І. В. Рейтерович та ін.; за ред. С.О. Телешуна. – К. : НАДУ, 2010. – 52 с.
2. Гуменюк Ю. П. Міжнародна трудова міграція: методологічний та організаційний аспекти : моногр. / Ю. П. Гуменюк. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 619 с.
3. Економічна безпека України: стан, проблеми та перспективи : моногр. / Прощаликіна А. М., Бондаренко Г. В., Кирилюк Є. М. та ін.; за ред. І. І. Кукурудзи. – Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2012. – 324 с.